

Chronologie bijbelse geschiedenis

Voor Christus

ca. 17e - 15e eeuw	De 16e eeuw wordt doorgaans beschouwd als de tijd van de <u>aartsvaders</u> : Abraham, Isaak en Jakob. Abraham, leider van een nomadische stam, <u>migreerde</u> vanuit Mesopotamië naar Kanaän, het gebied ten westen van de Jordaan. Hij aanbad een god die men de 'God van Abraham' noemde; de bijbehorende cultus wordt soms als de oorsprong van het jodendom gezien. Hongersnood dwong het volk verder te trekken naar Egypte, waar het na verloop van tijd tot slavemij werd gedwongen.
14e eeuw	Slavemij in Egypte, geboorte van Mozes, opstand, uittocht uit Egypte (ca. 1300). Beschreven in de eerste vijf boeken.
ca. 1260	Begin intocht in Kanaän, onder leiding van <u>Jozua</u> . De Israëlieten troffen een ontwikkelde samenleving aan, deels levend in de bronstijd, met stadstaatjes en een eigen alfabetisch schrift. Kennelijk werd deze beschaving als bedreigend ervaren en moest ze <u>hardhandig onderworpen</u> worden.
ca. 1100	<u>Gideon</u> , belangrijke richter. De <u>richter</u> en waren leiders in deze periode zonder centraal gezag; ze traden naar voren als naburige stammen verslagen moesten worden. Sommigen spraken ook recht.
ca. 1040 - 1000	tijd van <u>Samuël</u> , de laatste richter, en <u>Saul</u> , de eerste koning
10e eeuw	bloeitijd uit de geschiedenis van Israël, nooit was het rijk zo groot. Tijd van David, de onbetwiste held van het Oude Testament, en zijn zoon Salomo, symbool voor rijkdom en wijsheid. Hun beider bestaan is overigens buiten de bijbel nergens op schrift gesteld, en is het onder deskundigen omstreden of er in de 10e eeuw werkelijk een ongedeeld rijk heeft bestaan.
ca. 1000 - 960	koningschap van <u>David</u> . Jeruzalem wordt hoofdstad van het door veroveringen gegroeide Israëlitische rijk.

ca. 964 - 926	koningschap Salomo ; bouw eerste tempel (1 Kon. 6 , 2 Kron. 3). Door zijn onderdanen werd Salomo waarschijnlijk als een tiran ervaren.
926	Dood Salomo; scheuring van het rijk in Israël en Juda (ook wel: Judea). Het verval was al ingezet tijdens Salomo's bewind, doordat hij vreemde erediensten toeliet die de eenheid van het rijk verzwakten.
<i>Israël (noordelijke rijk; hoofdstad: Samaria) 926 - 722</i>	
ca. 871-852	koning Achab voert de Baälverering in. De profeet Elia .
ca. 845	machtsgreep Jehu , moord op aanhangers Baäl; profeet Elisa
ca. 787-747	bloeiperiode onder Jerobeam II , wiens godsdienstbeleid veroordeeld wordt door de profeet Hosea . Geschriften van de profeet Amos .
722	verovering door de Assyriërs o.l.v. Salmaneser V
<i>Juda (zuidelijke rijk; hoofdstad: Jeruzalem) 926 - 586</i>	
871-849	koning Josafat
787-736	koning Azaria (Uzzia): voorspoedige ontwikkeling, o.a. verovering Negev.
ca. 740-700	profeten Jesaja en Micha ; beide veroordelen de heersende afgoderij
735	Assyrië verslaat de vijanden van Juda, maar keert zich daarna tegen Juda
ca. 725-697	koning Hizkia , bestrijdt de Filistijnen, geprezen om zijn vroomheid
701	belegering van Jeruzalem door de Assyriërs o.l.v. Sanherib
638-608	koning Josia, vergroot de zelfstandigheid van Juda, annexeert de noordelijke provincies Galilea, Gilead en Samaria; hij verwijdert afgodsbeelden uit de tempel en voert hervormingen door, mede gerechtvaardigd door de vondst van een oud wetboek in de tempel (621).
627	Jeremia krijgt een visioen en treedt op als profeet (tot ca. 586)

612	verovering Ninive door de Meden, beschreven door de profeet Nahum ; feitelijk einde Assyrische invloed
608	Egyptische opmars, slag bij Megiddo (bij de berg Karmel): dood Josia , volgens Jeremia de laatste grote Judese koning
597	Babyloniërs o.l.v. Neboekadnezar II voeren koning Jojakim en de profeet Ezechiël weg in ballingschap
586	Babyloniërs verwoesten nu Jeruzalem en de tempel (onder het oog van de profeet Jeremia); begin Babylonische ballingschap
tot 538	Babylonische ballingschap. Neboekadnezar liet de Judeërs bij elkaar blijven en stond ze toe hun eigen godsdienst uit te oefenen. Sommigen bereikten hoge plaatsen aan het hof, waaronder Daniël . Babylon werd in 539 door de Perzen veroverd; zij verwoesten in 478 v.C. de toren van Babel .
538	eerste terugkeer , o.l.v. Zerubbabel, kleinzoon van Jojakim.
516	herbouw van de tempel, met Perzisch geld en aanbevolen door de profeten Haggai en Zacharia
rond 450	Nehemia herbouwt stadsmuren Jeruzalem; Ezra rondt herbouw tempel af.
ca. 300	Ptolemaeus I, veldheer van Alexander de Grote, verovert vanuit Alexandrië Palestina
ca. 200	de Romeinen hebben de macht van de Ptolemeërs in de regio gebroken, waarop de Seleuciden vanuit Syrië Palestina veroveren. Onder koning Antiochos IV ontwijden zij de tempel.
ca. 160	o.l.v. Judas Makkabeüs verslaan de joden de Seleuciden. De geschiedenis van de joodse vrijheidsstrijd wordt in twee apocriefe boeken beschreven (1 en 2 Makkabeeën).
63	de Romeinen o.l.v. Pompejus nemen Jeruzalem in
37-4	Herodes de Grote, koning der joden, viervorst namens Rome, voert een wreed beleid, o.a. kindermoord te Bethlehem

7 of 6 v.C.

geboorte van Jezus

Na Christus

4 v.C.-39 n.C.

Herodes Antipas bestuurt Galilea en Perea. Hij laat Johannes de Doper terechtstellen.

ca. 26-30/33

actieve periode Jezus, beschreven in de vier evangelies.

ca. 36

bekering van Saulus/Paulus

ca. 50

'Apostelconcilie' te Jeruzalem: besloten wordt dat niet-joodse christenen zich niet aan de joodse rituele voorschriften hoeven te houden.

ca. 48-54

brief aan de Galaten: niet-joodse christenen dienen zich niet aan de joodse wet te houden

ca. 49-53

brieven aan de Tessalonicenzen, over de wederkomst van Christus

ca. 54

brieven aan de Korinthiërs

ca. 58

brieven aan de Romeinen, de Filippensen, de Kolossensen

66

begin van de joodse opstand tegen de Romeinen; de joodse bijbel heeft rond die tijd haar definitieve vorm gekregen.

67

marteldood van Petrus en Paulus, te Rome

70

Jeruzalem verwoest (door keizer Titus); Palestina raakt grotendeels ontvolkt. Ontstaan van de evangelies van Marcus, Mattheüs en Lukas, en de brief aan de Hebreeën.

90-100

Openbaring van Johannes, brieven van Johannes en het evangelie van Johannes

313

de keizers Constantijn en Licinius verlenen het christendom dezelfde rechten als andere godsdiensten in het Romeinse rijk (Edict van Milaan). Positie van joden verslechtert daarmee.

4e eeuw

in de christelijke gemeenschap is overeenstemming ontstaan over welke evangelies, brieven en andere geschriften in het Nieuwe Testament thuishoren. Voor het Oude Testament houdt men de indeling aan van de **Septuaginta** (ontstaan tussen 250 v.C. en 100 n.C.)

ca. 400

Hiëronymus rondt zijn Latijnse vertaling af, de **Vulgaat**, die gedurende de Middeleeuwen gezaghebbend is.

1534

Maarten Luther voltooit zijn Duitse bijbelvertaling.

1637

eerste druk van de **Statenvertaling** verschijnt.

Bronnen:

- * Encarta Winkler Prins 2003
- * Oosthoek's Encyclopedie, deel Wereldhistorie (1980)
- * Spectrum Encyclopedie 1999
- * het wereldwijde web.

Het moge duidelijk zijn dat in deze tijdlijn overlevering en historische gebeurtenissen vermengd zijn, net als in de bijbel.